

Istungidokument

B9-0095/2024

31.1.2024

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 132 lõikele 2

Norra hiljutise otsuse kohta minna edasi meremaardlate kaevandamisega
Arktikas
(2024/2520(RSP))

Hildegard Bentele

fraktsiooni PPE nimel

Mohammed Chahim

fraktsiooni S&D nimel

Catherine Chabaud

fraktsiooni Renew nimel

Caroline Roose, Pär Holmgren

fraktsiooni Verts/ALE nimel

Zdzisław Krasnodębski

fraktsiooni ECR nimel

Silvia Modig

fraktsiooni The Left nimel

B9-0095/2024

Euroopa Parlamendi resolutsioon Norra hiljutise otsuse kohta minna edasi meremaardlate kaevandamisega Arktikas (2024/2520(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Norra parlamendi 9. jaanuari 2024. aasta otsust kaevandustegevuse kohta Norra mandrilaval – piirkonna avamine ja ressursside majandamise strateegia,
- võttes arvesse Norra mandrilaval leiduvate merepõhja maavarade strateegilist keskkonnamõju hinnangut, mille Norra energeetikaministeerium avaldas 27. oktoobril 2022,
- võttes arvesse Norra valitsuse 20. juuni 2023. aasta otsust maavaradega seotud tegevuse kohta Norra mandrilaval – piirkondade avamine ja ressursside majandamise strateegia,
- võttes arvesse Norra Keskkonnaameti 27. jaanuari 2023. aasta avaldust Norra mandrilaval toimuvat maavaradega seotud tegevust käsitleva kuulamise ja mõjuhinnangu kohta,
- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),
- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020)0380), seda käsitlevat Euroopa Parlamendi 9. juuni 2021. aasta resolutsiooni¹ ja selle kohta koostatud nõukogu 23. oktoobri 2020. aasta järeldusi,
- võttes arvesse komisjoni 17. mai 2021. aasta teatist uue lähenemisviisi kohta säästva sinise majanduse arendamiseks Euroopa Liidus – ELi meremajanduse ümberkujundamine kestliku tuleviku nimel (COM(2021)0240),
- võttes arvesse oma 3. mai 2022. aasta resolutsiooni kalandus- ja vesiviljelussektori keskse rolli kohta ELis kestliku sinise majanduse poole liikumisel²,
- võttes arvesse oma 7. oktoobri 2021. aasta resolutsiooni Arktikaga seotud võimaluste, probleemide ja julgeolekuohtude kohta³,
- võttes arvesse oma 16. jaanuari 2018. aasta resolutsiooni ookeanide rahvusvahelise majandamise kohta: meie ookeanide tulevikku hõlmav kava 2030. aastaks seatud kestliku arengu eesmärkide kontekstis⁴,
- võttes arvesse oma 6. oktoobri 2022. aasta resolutsiooni ookeanide majandamise

¹ ELT C 67, 8.2.2022, lk 25.

² ELT C 465, 6.12.2022, lk 2.

³ ELT C 132, 24.3.2022, lk 113.

⁴ ELT C 458, 19.12.2018, lk 9.

parandamise ja elurikkuse säilitamise uute meetmete kohta⁵,

- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 24. juuni 2022. aasta ühisteatist „Suunavõtt kestlikule sinisele planeedile – Ühisteatist ELi ookeanide majandamise tegevuskava kohta“ (JOIN(2022)0028),
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 10. novembri 2016. aasta ühisteatist „Rahvusvaheline ookeanide majandamine: meie ookeanide tulevikku hõlmav kava (JOIN(2016)0049),
- võttes arvesse komisjoni 2023. aasta oktoobri verbaalnooti nr 21/13, mis saadeti Norra kuninglikule välisministeeriumile,
- võttes arvesse 29. detsembril 1993 jõustunud bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni, Kunmingi-Montréal'i üleilmset elurikkuse raamistikku ning bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste 15. konverentsi otsust 15/24 mere ja ranniku elurikkuse kaitsmise ja kestliku kasutamise kohta,
- võttes arvesse ÜRO mereõiguse konventsiooni (UNCLOS), eriti selle artiklit 145 merekeskkonna kaitse kohta,
- võttes arvesse UNCLOSi alusel sõlmitud kokkulepet väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni olevate alade mere elurikkuse kaitse ja kestliku kasutamise kohta (BBNJ kokkulepe),
- võttes arvesse UNCLOSi alusel loodud Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni volitusi ja 1994. aasta lepingut UNCLOSi XI osa rakendamise kohta,
- võttes arvesse Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsiooni (OSPARi konventsioon), mis hõlmab Arktika vesi,
- võttes arvesse 1920. aasta Svalbardi lepingut, mis allkirjastati 9. veebruaril 1920 Pariisis,
- võttes arvesse 25. veebruaril 1991 Espoos allkirjastatud piiriülese keskkonnamõju hindamise konventsiooni⁶ (Espoo konventsioon) ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise protokoll⁷,
- võttes arvesse kestliku meremajanduse kõrgetasemelist töörühma, mille asutajaliige Norra on,
- võttes arvesse Rahvusvahelise Looduse ja Loodusvarade Kaitse Liidu (IUCN) resolutsiooni 122 „Süvamere ökosüsteemide ja elurikkuse kaitsmine meremaardlate kaevandamise moratooriumi abil“,
- võttes arvesse 25. septembril 2015 New Yorgis toimunud ÜRO kestliku arengu tippkohtumisel vastu võetud ÜRO Peaassamblee resolutsiooni „Kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 „Muudame oma maailma““ ja eelkõige ÜRO kestliku arengu

⁵ ELT C 132, 14.4.2023, lk 106.

⁶ EÜT C 104, 24.4.1992, lk 7.

⁷ ELT L 308, 19.11.2008, lk 35.

tegevuskava 2030 kestliku arengu eesmärki nr 14, millega ärgitatakse ookeane, meresid ja mereressursse kaitsma ja kestlikult kasutama,

- võttes arvesse valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi 2019. aasta mai ülemaailmset hindamisaruannet bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste kohta,
 - võttes arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul (COP21) 12. detsembril 2015 Pariisis sõlmitud kokkulepet, mis jõustus 4. novembril 2016, sealhulgas konventsiooniosaliste konverentsi hilisemaid otsuseid,
 - võttes arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli 24. septembri 2019. aasta eriaruannet ookeani ja krüosfääri kohta muutavas kliimas,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
- A. arvestades, et 9. jaanuaril 2024 kiitis Norra parlament Storting heaks otsuse lubada uurida Arktikas 281 200 ruutkilomeetri suurust piirkonda võimaliku meremaardlate kaevandamise eesmärgil; arvestades, et protsessi kulgemine on lahtine ja edasised otsused kaevandamiskavade või kaevandamislubade kohta sõltuvad edasistest demokraatlikest otsustest, mille Norra valitsus teeb kooskõlas Norra merepõhja maavarade seadusega; arvestades, et otsuse kohaselt peavad esimesed kaevandamiskavad saama Stortingi heakskiidu;
- B. arvestades, et Norra Keskkonnaamet on seisukohal, et keskkonnamõju hindamises esineb teadmistes looduse, tehnoloogia ja võimaliku keskkonnamõju kohta märkimisväärseid puudujääke, mistõttu ei ole see maavarade kaevandamiseks piisav alus;
- C. arvestades, et Norral ja ELil on naabrite ja partneritena sügavad ja pikaajalised suhted, ühised poliitilised eesmärgid ja põhiväärtused ning nad on Euroopa Majanduspiirkonna kaudu osa ühtsest turust;
- D. arvestades, et suur osa kavandatavast uurimispiirkonnast asub Norra laiendatud mandrilaval ning suurt osa laiendatud mandrilava kohal olevast piirkonnast peetakse avamereks ja rahvusvahelisteks püügipiirkondadeks; arvestades, et kõnealuse mandrilava suhtes kohaldatakse 1920. aasta Svalbardi lepingu sätteid; arvestades, et piirkond kuulub Svalbardi kalapüügi kaitsevööndisse, kus on osalisriikidel, sealhulgas 22-l ELi liikmesriigil ja 23 muul riigil, kalandustegevuse alustamiseks võrdsed võimalused;
- E. arvestades, et EL saatis 2023. aasta oktoobris Norrale verbaalnoodi, milles väljendas muret selle üle, et teatavaks tehtud süvamerekaevandamine kahjustab märkimisväärselt kalavarusid, kalandust ja juurdepääsu püügipiirkondadele, sealhulgas Svalbardi saarestiku mandrilava;
- F. arvestades, et Norra on allkirjastanud Espoo konventsiooni ja keskkonnamõju strateegilise hindamise protokoll, mis tähendab, et Norral on juriidiline kohustus vältida olulist piiriülest mõju; arvestades, et Norral on OSPARi konventsiooni alusel ka juriidiline kohustus kaitsta merekeskkonda;

- G. arvestades, et Arktika ökosüsteemide puhul on tehtud kindlaks nende keskne keskkonnaalane tähtsus elurikkusele, kalavarudele ja kliima reguleerimisele; arvestades, et need eriti haavatavad ökosüsteemid on juba praegu kliimamuutustest tingitud surve all, mille tulemuseks on happelisemad ja soojemad ookeanid, mis tõenäoliselt mõjutavad tähtsate kalavarude rändemustreid; arvestades, et maavarade kaevandamine Arktika merepõhjas võib vabastada liustikualustes ökosüsteemides ja Arktika igikeltsas ladestunud metaani; arvestades, et Arktika ökosüsteemid on reostuse ja muu inimtegevuse suhtes väga tundlikud; arvestades, et karmid looduslikud tingimused ja pikad vahemaad sadamateni muudavad vajalike parandus- või puhastusprotsesside korraldamise väga raskeks;
- H. arvestades, et süvameri on planeedi vanim bioom ja inimkonnale kõige vähem tuntud planeedi piirkond; arvestades, et süvameres arvatakse olevat Maa suurim elurikkus ja see piirkond pakub kriitilisi keskkonnateenuseid, sealhulgas pikaajalist süsiniku sidumist, ning on inimtegevusest põhjustatud häirete suhtes haavatav; arvestades, et ookean neelab ligikaudu 90 % ülemäärasest soojusest ja 25 % ülemaailmsest CO₂ heitest; arvestades, et süvamerekaevandamise mõju elurikkuse vähenemisele ja ökosüsteemi toimimisele on andnud alust tõsiseks mureks, ning märgib, et seda mõju on tunda paljudele tulevastele põlvkondadele; arvestades, et ookean tuleks rahvusvahelisel tasandil tunnistada ülemaailmseks ühiseks hüveks ning seda tuleks kaitsta, pidades silmas selle ainulaadsust ja seotust ning selle pakutavaid olulisi ökosüsteemiteenuseid; arvestades, et praeguste ja tulevaste põlvkondade ellujäämine ja heaolu sõltuvad nendest teenustest;
- I. arvestades, et BBNJ kokkulepe sõlmiti 2023. aasta juunis; arvestades, et EL ja Norra olid esimeste lepingule allakirjutanute hulgas; arvestades, et BBNJ kokkulepe oli üks ELi prioriteetidest ja EL juhtis selle sõlmimiseks ülemaailmsel tasandil läbirääkimisi BBNJ kõrgeid sihte seadva koalitsiooni kaudu, mis loodi 2022. aasta veebruaris Brestis toimunud tippkohtumisel „One Ocean“ ja millega ühines ka Norra; arvestades, et BBNJ kokkuleppe kohaselt tuleb hinnata majandustegevuse mõju avamere elurikkusele;
- J. arvestades, et teaduslike teadmiste praegune tase ei võimalda meremaardlate kaevandamise keskkonnamõju täpselt hinnata ning selles küsimuses teadusliku konsensuse saavutamiseks on veel vaja teha rahvusvahelist teadustööd; arvestades, et komisjon on rõhutanud süvamerekaevandamise mõju tõelise hindamisega seoses vajadust pikaajaliste uuringute järele; arvestades, et ennatlikult ette võetud maavarauuringud ja kaevandamine võib põhjustada ökosüsteemidele püsivat ja pöördumatut kahju; arvestades, et selleks, et süvamerekaevandamise võimalikku mõju merekeskkonnale ja elurikkusele täielikult mõista, on vaja rohkem teadusuuringuid;
- K. arvestades, et selle piirkonna avamine süvamerepõhja kaevandamiseks võib kahjustada kalavarusid ja kalapüüki ning mõjutada ELi liikmesriikide laevade juurdepääsu sealsetele püügipiirkondadele; arvestades, et kõnealuse otsuse mõjuhinnangus ei võetud arvesse rahvusvahelisi kalapüügihive, sealhulgas ELi kalandustegevust; arvestades, et 2021. aasta novembris nõudsid Euroopa kaugpüügi, pelaagilise kalapüügi ja loodepiirkonna vete nõuandekomisjonid süvamerekaevandamisele moratooriumi kehtestamist ning et nad andsid sarnaseid soovitusi ka 2020. ja 2019. aastal; arvestades, et ka Norra Kalurite Liit on otsust teravalt kritiseerinud;

- L. arvestades, et rahvusvahelisel tasandil on üha rohkem riike, sealhulgas seitse ELi liikmesriiki (Soome, Prantsusmaa, Saksamaa, Iirimaa, Portugal, Hispaania ja Rootsi), väljendanud toetust moratooriumile, ennetuslikule pausile või süvamerepõhja kaevandamise täielikule keelustamisele; arvestades, et 2021. aasta septembris kiitis IUCNi maailma loodusvarade kaitse kongress suure häälteenamusega heaks ettepaneku, milles nõutakse muu hulgas Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni soovil ning teiste seas Austria, Saksamaa, Portugali, Rumeenia, Hispaania ja Rootsi toetusel süvamerekaevandamisele moratooriumi kehtestamist;
- M. arvestades, et 37 finantseerimisasutust, kelle varade kogumaht on 3,3 triljonit eurot, on väljendanud Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni liikmesriikidele meremaardlate kaevandamisega seoses muret; arvestades, et rahvusvahelised ettevõtted, nagu Volvo, BMW, Google, Samsung, Phillips, Northvolt ja Volkswagen, on väljendanud toetust süvamerepõhja kaevandamise moratooriumile ning võtnud kohustuse mitte hankida ega rahastada süvamerepõhjast saadud maavarasid; arvestades, et Norra suurim ettevõtte Equinor on rõhutanud vajadust saada Norra ranniku lähedase süvamerekaevandamise kohta rohkem teadmisi ning jõudnud järeldusele, et see ei ole keskkonnaohu tõttu veel teostatav; arvestades, et ÜRO Keskkonnaprogrammi finantsalgatus on hoiatanud rahandusringkondi, et süvamerepõhja kaevandamine ei anna praegusel kujul mingisugust alust eeldada, et selle rahastamine võiks olla kooskõlas kestliku sinise majanduse rahastamis põhimõtetega;
- N. arvestades, et suurt osa toormenõudlusest saab ja tuleks rahuldada ringlussevõtu ja ringmajanduse meetmete kasutamise, asendusmaterjalide arendamise ja nõudluse vähendamise poliitika abil;
1. väljendab muret Stortingi 9. jaanuari 2024. aasta otsuse pärast avada piirkonnad tegevuseks süvamerepõhjas;
 2. märgib, et Storting tegi otsuse protsessi kohta, mis hõlmab võimaliku kaevandustegevuse keskkonnamõju jätkuvat kaardistamist, selle kohta andmete kogumist ja selle hindamist, ning sellega ei anta automaatselt luba kaevandamiseks, kuna otsuse kohaselt peab Storting esimesed kaevandamiskavad heaks kiitma;
 3. kordab oma üleskutset komisjonile ja liikmesriikidele toetada muu hulgas Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni raames süvamerepõhja kaevandamisele rahvusvahelise moratooriumi kehtestamist seniks, kuni süvamerekaevandamise mõju merekeskkonnale, elurikkusele ja inimtegevusele merel on piisavalt uuritud ning süvamerepõhja kaevandamist saab juhtida selliselt, et sellega ei kaasne mere elurikkuse kadumist ega mereökosüsteemide seisundi halvenemist; kutsub kõiki riike üles kohaldama ettevaatuspõhimõtet ja toetama süvamerepõhja kaevandamisele rahvusvahelise moratooriumi kehtestamist;
 4. tuletab meelde Norra kohustusi, mis tulenevad mitmetest lepingutest, eelkõige Svalbardi lepingust, ning kõnealuse piirkonna kalavarude majandamisega seotud kokkulepetest, OSPARi konventsioonist Kirde-Atlandi, sealhulgas Arktika vete merekeskkonna kaitse kohta inimtegevuse kahjuliku mõju eest ja Espoo konventsioonist; rõhutab, et nii EL kui ka Norra on alla kirjutanud BBNJ kokkuleppele, ning kutsub kõiki teisi UNCLOSi osalisi, sealhulgas Norrat, üles selle viivitamata allkirjastama ja ratifitseerima;

5. kutsub Norrat üles jätkama koostööd ELiga vastastikuse partnerluse vaimus ja 2023. aasta aprillis allkirjastatud rohelise liidu põhimõtete kohaselt, et käsitleda kõiki probleeme ning tagada merekeskkonna ja Arktika ökosüsteemide kaitse; kutsub komisjoni ja Norrat üles pidama pidevat dialoogi ning vahetama teavet seoses merepõhja ja ookeanide kestlikku majandamist käsitlevate teadusuuringute ja teadmistega; rõhutab, et Norra ja EL järgivad oma vastavate strateegiatega kaudu sarnast lähenemisviisi, rakendades tasakaalustatud toormepoliitikat, mis põhineb nõudluse leevendamisel, korduskasutamisel, tõhususel, ringlussevõtul, jäätmevoogude kasutamisel ja asendamisel;
6. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Stortingile ja Norra valitsusele.